

Tropske karantenske bolesti

Pomorci na velikim trgovačkim i velikim putničkim brodovima saobraćaju sa svim kontinentima i obalama svijeta.

U vezi toga potrebno je da u nekim pitanjima moreplovac posjeduje jedan »internacionalni odgoj«. Drugim riječima svaki školovani pomorac treba da bude obučen i upoznat sa svim onim osnovnim pitanjima sa kojima se u međunarodnom saobraćaju može suočiti na brodu.

Među ovakovu vrst pitanja spadaju i razne zarazne bolesti u koje ubrajamo tropske karantenske bolesti kao značajni medicinski faktor koji je razrađen u »Međunarodnom sanitarnom pravilniku, a o čemu se u ovom članku govori. Iz ovoga proizlazi potreba da se medicinski problemi za pomorce moraju proučiti na bazi jednog šireg međunarodnog pojma, a ne samo sa stanovišta lokalne patologije (bolest) njegove domovine i kraja u kojem oni žive. Bolest nema nikakvog obzira niti poznaje nikakvih granica, te se kao međunarodno zlo širi bilo gdje na kugli zemaljskoj.

Zarazne pak bolesti su od pamtivijeka uništavale i ugrožavaju ljudski rod te je dovoljno sjetiti se velikih epidemija kuge, kolere, vel. boginja, gripe i ostalih infekcija, pa da se spozna tragedija i smrtni bilans čemu su one bile uzrok.

Na temelju gore rečenog slobodan sam da za naše pomorce u najkraćim crtama opišem tropske karantenske bolesti i u vezi toga iznesem neke odredbe Konvencije kojih se brodovi u vožnji moraju pridržavati.

KARANTENA je postupak po kojem se na određeno vrijeme izoliraju i nadziru osobe, životinje i predmeti za koje se sumnja da su inficirani opasnim zarazama. Naziv potječe od talijanske riječi quaranta, jer je izolacija u XV vijeku trajala 40 dana. Danas je izolacija od zaraznih bolesti svedena na mnogo kraći rok (inkubacija).

Međunarodni sanitarni pravilnik koji obuhvaća karantenske bolesti donešen je na zasjedanju IV svjetske zdravstvene skupštine u Pravilniku br. 2. svjetske zdravstvene organizacije u Ženevi od 25/V 1951. godine.

U karantenske bolesti spadaju: kuga, kolera, žuta groznica, velike boginje, povratna groznica i pjegavi tifus.

KUGA crna smrt (Pestis). Kuga je najopasnija akutna infekciozna epidemijska bolest, koja vrlo često završava smrću. Prenose je neke buhe koje sa gubavih štakora i miševa skaču na čovjeka te sa svojim ugrizom prenose bolest. Kuga

je domicilirana u Mongoliji, Sjevernoj Kini, Centralnoj Africi i u području Mezopotamije. Iz svojih skrovišta zaraženi štakori prenose se raznim transportima i trgovačkim brodovima na sve strane svijeta, te se taj način zaraza širi.

Simptomi bolesti: Drhtavica, temperautra do 40° C., jaka glavobolja, ubrzani puls, nesvjesticja, povraćanje, jezik i usta su obloženi i suhi. Kasnije se po tijelu pojavljuju otekline limfnih žlijezda u formi kvrga (buboni), na koži se mogu pojaviti prištivi i čirevi (karbunkuli). Kuga se može pojaviti i na plućima zbog čega dolazi do jakih smetnji u dišnim organima uz kašalj i krvavi ispljuvak, koji može biti smrtno opasan.

Profilaksa: Provesti strogu deratizaciju sa cijanovodikom ili sumpornim dioksidom tj. ciklonizacija pomoću aparata tipa Clayton, a prema Ženevskom međunarodnom sanitarnom pravilniku od 1951. godine. Potrebno je izvršiti temeljitu dezinfekciju i dezinsekciju. Na užeta sa kojima je broj privezan uz kopno treba staviti okrugle štitnjake mišobrane (para-rat) tako da štakori nemogu preko konopa ulaziti u brod. Po noći treba dignuti most i ljestvicu (skalicu), a brod udaljiti ca 2—3 m od pristaništa pomoću balvana ili tankova koji se postave u more između pristaništa i broda. Ljestvice moraju biti obojene u bijelo, a po noći osvijetljene sa reflektorom. Pomorci koji plove u luke gdje je kuga udomaćena moraju pored ostalih mjera opreznosti držati živežne namirnice u zatvorenim sanducima i sigurnim od štakora (rat proof). Kod njegovanja bolesnika upotrebljuju se maske za nos i usta. Osoblje treba cijepiti sa serumom protiv kuge ili vakcinom (Haffkine) pri čemu se stvara imunitet od nekoliko (6) mjeseci. Kod svih brodova koji dolaze iz sumnjivih područja treba voditi strogu zdravstvenu kontrolu te u sumnjivim slučajevima sprovesti karantenu 6—12 dana, jer toliko otprilike traje inkubacija bolesti. Kugu treba prijaviti.

Napominjemo da je stara Dubrovačka Republika već 1377. g. uvela prvu karantenu u Dubrovniku.

Terapija: Serum protiv kuge, sulfatiazol i sulfatiazin, streptomycin, aureomicin, kloramfenikol.

KOLERA — Azijska kolera (cholera asiatica). To je bolest koja je endemična u Indiji i Južnoj Kini, te se iz tog izvora dalje širi. Prouzrokuje je bacil kolere (vibrio cholerae). On se izlučuje iz čovjeka sa izmetom, jer se nalazi u crijevima, a